

NETOPs debat om holdningen til det nationale folkeoplysningsudvalg

Folkeoplysningsudvalget er nedsat og skal resten af 2009 arbejde med, hvordan folkeoplysningens samfundsmæssige betydning kan styrkes og synliggøres, så den tillige med foreningslivet i højere grad kan bidrage til sammenhængskraften og myndiggørelse af borgerne samt til uddannelse, integration, sundhed m.v.?

NETOP har fundet det vigtigt som oplysningsforbund at forholde sig til folkeoplysningsudvalgets arbejde samt klargøre sine holdninger til folkeoplysningens betydning, fremtid, opgaver og fremtidige rammer og vilkår. Derfor satte vi disse spørgsmål til debat blandt foreningerne af to omgange. Dels blev det debatteret to de 7 regionsmøder, der har været afholdt i februar og marts. Dels blev det debatteret på NETOPs nyligt overståede landsmøde den 25. – 26. april.

Nedenfor er bidragene fra regionsmøderne og landsmødet samlet sammen i punktform og repræsenterer det arbejdsrapport, som NETOPs styrelse vil arbejde videre med i forhold folkeoplysningsudvalget.

Opsamling af debatproces på regionsmøderne 09

På regionsmøderne blev foreningerne bedt om at forholde sig til 4 forskellige spørgsmål. Svarene er sammenskrevet nedenfor i de vigtigste punkter, der går på tværs af meldingerne fra de syv regioner.

Hvilken betydning har folkeoplysningen for det danske samfund?

- Folkeoplysning danner fundamentet i det danske samfund – aktivt medborgerskab, åbenhed og rummelighed, frivillighed
- Kulturformidling
- Giver mennesker selvtillid, nye muligheder – de blomstrer op. Succesoplevelser
- Giver sociale netværk, som har stor betydning for mange mennesker – det betyder også noget for sundheden.
- Folkeoplysning er hjælp til selvhjælp – også for folk, der ikke har mod på det formelle uddannelsessystem
- Udvikler færdigheder og kreative evner – realkompetencer, hverdagsnytte
- Holder liv i det danske samfund, er et vækstlag, forebygger samfundsmæssige spændinger.

Hvilken samfundsnytte gør folkeoplysningen i dag og hvilken kan vi gøre i fremtiden?

I dag:

- Sikrer sammenhængskraften i samfundet
- Formidler viden og færdigheder
- Dækker et socialt behov – og et udviklingsbehov.
- Giver initiativ og livskvalitet
- Et socialt bevidst samfund
- Bevarer kreativitet og sikrer viden og kunnen inden for gamle håndværk

I fremtiden:

- Spille større rolle i forhold til integration
- Understøtte udbredelsen af uformelle kompetencer – realkompetencer
- Sikre at der er behov for alle slags kompetencer – og sikre vigtigheden af den kreative kompetence
- "Folkeoplysningen sikrer, at fantasien har et sted at være i fremtiden"
- Mere samarbejde med andre foreninger vil sikre, at vi fastholder, at vi skal rundt om det hele menneske
- "... skal kunne fås på recept"
- "Skal være demokratiets og det aktive medborgerskabs laboratorium"
- Skal fortsat være eksperimenterende og imødegå forandringerne i samfundet.

Skal folkeoplysningen pålægges bestemte samfundsopgaver?

- Man risikerer at miste det eksperimenterende
- Man risikerer at miste de frivillige/det frivillige – lysten der driver værket
- Ikke som pålæg men som samarbejde/partnerskab med stat/kommune
- Folkeoplysningen er samfundsnyttig i sig selv – løser allerede mange samfundsopgaver

Hvad må der pilles ved i loven – og hvad må der ikke pilles ved?

Der skal ikke pilles ved:

- En folkeoplysningslov som i dag
- Friheden, det fri emnevalg, lærerkræfter
- Grundlaget for at udbyde kurser og aktiviteter efter borgernes behov og ønsker
- At lokaler stilles til rådighed, og der gives lokaletilskud
- Fleksible tilrettelæggelsesformer, men pil gerne ved emnebegrænsningen
- 10% puljen skal bevares
- Åbenhed for alle og frihed fra prøver og eksamener

Der må gerne pilles ved:

- Kommune og stat skal bruge folkeoplysningen mere i deres oplysningsaktiviteter
- Fjerne de eksisterende aldersgrænser – folkeoplysende undervisnings for børn på samme vilkår
- 10% puljen som pålæg for alle, lav eventuelt en bagatelgrænse
- Fjern emnebegrænsning for fleksible tilrettelæggelsesformer, og mindre administration
- Tilskudsmodellen – mere/fast tilskud til særlige grupper, fx efterlønnere og pensionister
- Foreningsdannelsekravene – antal bestyrelsesmedlemmer
- Indberetningskrav fra kommune til stat
- Indførelse af "kulturklippekort" til alle, så man har mulighed for at snuse til, hvad folkeoplysning er.
- Lokaleforhold – de skal være bedre og sidestilles med idrætten.

Opsamling af debatproces på landsmødet 09

Med inspirationen fra regionsmøderne blev deltagerne på NETOPs landsmøde 09 bedt om at forholde sig til to spørgsmål. Der blev lagt vægt på, at foreningerne forholdt sig til prioritering og var så konkrete som muligt. Nedenfor er de mange input, der fremkom, sammenskrevet i punktform uden gentagelser selv om flere grupper kom med samme forslag.

Hvad er det vigtigste, som NETOP skal kæmpe for at bevare i folkeoplysningsloven?

- Frihed i emnevalg og tilrettelæggelse, læreransættelser og læreres kvalifikationer
- Tilskud til særlige deltagergrupper, fx arbejdsledige
- En samlet folkeoplysningslov – bevare begge hovedområder under samme lov, gerne med tilskyndelser til øget samarbejde mellem områderne, fx inden for fælles interesseområder som sundhed, lokaler, administration
- Folkeoplysningsudvalgene skal bevares
- Vi ønsker ingen:
  - topstyring
  - begrænsninger i undervisningsemner
  - påbud om emner, timer
- Folkeoplysningsloven skal bevares som rammelov, foreningerne selv kan udfylde
- 10 % puljen
- Den økonomiske støtte – fastholdelse og helst øget tilskud 11
- Gratis lokaler, tilskud til lokaler
- Løncirkulæret

Hvad er det vigtigste, som NETOP skal kæmpe for bliver lavet om i folkeoplysningsloven?

- Indføre mere fleksibilitet i tilskudsmodellen
  - gå mere i retning af tankerne bag de fleksible tilrettelæggelsesformer gældende for hele tilskuddet
  - men der skal ikke være emnebegrænsning på mere
- Vilkår der understøtter, at vi kan uddanne næste generation af aftenskolebrugere:
  - fjerne aldersbegrænsning
  - fange og fastholde de unge
- Fuld anerkendelse af mangfoldige tilrettelæggelses- og aktivitetsformer, incl:
  - børnedeltagelse, generations-/aldersintegration
  - aktivitet uden lærere
  - studiekredse/studiecirkler.
- Der skal være tilskud til:
  - børn og unge
  - efterlønnere og pensionister
  - lokaler (med gode værkstedsfaciliteter)
- Tilskud til arbejdsledige skal gøres til "skal"-bestemmelse, og ikke som nu en "kan"-bestemmelse

- Indføre tvungen og ensartet pensionisttilskud for kommunerne – en ”skal” bestemmelse
- Mere ensartet tilskudsfordeling i kommunerne, blandt andet i forhold til pensionister, efterlønnere)
- Arbejde for tilskud til aktivitetstimer
- Indføre en fast takst pr. igangsat undervisningstime
- Ophæv aldersbegrænsning, tilskud til børn på samme vilkår som til voksne
- Fjerne 10 % puljen eller indføre en bagatelgrænse for 10% puljen på fx 5000 kr.
- Større tilgængelighed
- Gratis aftenskoler
- Større lighed i vilkårene mellem foreningerne og idrætten
- Større samarbejde mellem foreningerne
- Indføre et grundtilskud pr. registreret forening i kommunen